

SAMSUN'A ÇIKIŞ (19 Mayıs 1919)

Samsun ve çevresinde karışıklık vardı. İngilizlerden destek alan Rum çetelerinin saldırıları bölgede kargaşa doğuruyordu. İtilaf Devletleri, yaşananlardan Türk halkını sorumlu tutuyor ve karışıklığın önlenmemesi hâlinde bölgenin Mondros'un 7. maddesine dayanarak işgal edileceği tehdidinde bulunuyordu.

Bu tehditler karşısında Osmanlı Hükûmeti, Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişi olarak bölgeye göndermeye karar verdi.

Mustafa Kemal Paşa'nın görevi, bölgede asayişi sağlamak ve halkın elindeki silahları toplamaktı.

Onun amacı ise halkı bilinçlendirip örgütlemek olacaktı. Bölgeye gelen M. Kemal hemen bir rapor yazdı.

Raporunda, bölgedeki Rumların Pontus Devleti kurma amacıyla hareket ettiğini ve güvenliğini Rum çetelerinin bozduğunu belirterek, Karadeniz'de huzurun ancak Rumların saldırgan tutumlarını bırakmasıyla sağlanabileceğini ifade etti.

Görsel 1: Bandırma Vapuru

HAVZA GENELGESİ (28-29 Mayıs 1919)

Mustafa Kemal, Havza'ya ulaştıktan sonra halkla toplantı yapmış, toplantı sonucunda Havza Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin açılmasını sağlamıştır.

Mustafa Kemal, Havza'dan kolordu komutanlarına gizli bir telgraf göndermiştir.

Telgrafa göre,

- » İşgallere karşı protesto mitingleri yapılacaktır.
- » İtilaf Devletleri ve Osmanlı Hükûmeti'ne işgalleri kınayan telgraflar çekilecek.
- » Mitingler sırasında azınlıklara kötü davranılmayacaktır.

Genelgenin Önemi

- » Millî Mücadele'nin ilk genelgesidir.
- » Halkın işgallerden haberi olmuştur.
- » Millî bilinç uyanmıştır.

AMASYA GENELGESİ (22 Haziran 1919)

İmzalayanlar

Mustafa Kemal, Ali Fuat Paşa, Rauf Bey, Refet Bey

Telgrafla Onaylayanlar

Kâzım Karabekir, Cemal Paşa

Genelgenin Maddeleri

- » Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- » Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.

Görsel 2: Mustafa Kemal, Rauf (Orbay) ve Ali Fuat (Cebesoy) çalışırken, Amasya

- » Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- » Milletin içinde bulunduğu durumdan duyduğu duygularını haykırmak için her türlü baskıdan uzak, millî bir kurul oluşturulmalıdır.
- » Anadolu'nun en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır.

NOT

Millî Mücadele'nin amacı, gerekçesi ve yöntemi ilk kez belirtilmiştir. Genelgeden sonra Mustafa Kemal askerlik görevinden istifa etmiştir.

ERZURUM KONGRESİ (23 Temmuz 1919)

Kâzım Karabekir ve Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin çabalarıyla toplanan kongrenin amacı Doğu'da bir Ermeni Devleti kurulmasını engellemektir.

Mustafa Kemal kongreye katılmadan önce askerlik görevinden istifa etmiştir.

Toplanma amacı bakımından: Bölgeseldir.

Alınan kararlar bakımından: Millîdir.

Kongrenin Bazı Kararları

- » Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
- » Osmanlı Hükûmeti vatani koruyamaz ve istiklali sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.
- » Kuvâ-yı Millîye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.
- » Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.
- » Manda ve himaye kabul edilemez.
- » Mebusan Meclisinin en kısa zamanda toplanması ve hükûmet işlerinin meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir.
- » Sömürge amacı olmayan dış yardımlar kabul edilecektir.

Görsel 3: Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi üyeleriyle

SİVAS KONGRESİ (4-11 Eylül 1919)**Kongrenin Bazı Kararları**

Görsel 4: Mustafa Kemal, Sivas Kongresi üyeleriyle

Elazığ Valisi Ali Galip’in kongreyi engelleme girişimi: Önlendi.

Kongre başkanı sorunu: Mustafa Kemal başkan seçilerek sorun çözüldü.

Manda ve himaye sorunu: Kesin olarak reddedildi.

Kongrenin Bazı Kararları

- » Erzurum Kongresi’nin kararları aynen kabul edildi.
- » Manda ve himaye kesin olarak reddedildi.
- » Temsil Heyetinin üye sayısı artırıldı ve bütün ülkeyi temsil eder hale getirildi.
- » Temsil Heyeti, Ali Fuat Paşa’yı Batı Cephesi Komutanı olarak atadı.
- » Halk doğrudan bilgilendirmek için İrade-i Millîye adıyla bir gazete çıkarıldı.
- » Millî cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.
- » Millî Mücadele’de birlik, beraberlik ve bütünlük sağlanmıştır.

AMASYA GÖRÜŞMELERİ (20-22 Ekim 1919)

Temsil Heyeti, Sivas Kongresi’nden sonra Osmanlı Hükûmeti ile her türlü iletişimi kesmiştir. Baskılara dayanamayan Damat Ferit Hükûmeti istifa etmiştir. Damat Ferit’in istifasından sonra Millî Mücadele’ye daha ılımlı bakan Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur. Damat Ferit’in istifası Temsil Heyeti’nin ilk siyasi başarısıdır. Ali Rıza Paşa, Mustafa Kemal ile görüşmesi için Bahriye Nazırı Salih Paşa’ya Amasya’ya göndermiştir.

Mustafa Kemal ile Salih Paşa arasında gerçekleşen bu görüşmelere Amasya Görüşmeleri (Amasya Protokolü) denir.

Ali Rıza Paşa Hükûmeti’nin kurulması ve Amasya Görüşmeleri, Temsil Heyeti açısından siyasi başarıdır.

TEMSİL HEYETİNİN ANKARA’YA GELİŞİ (27 ARALIK 1919)

Amasya Görüşmeleri’nde Mebusan Meclisinin açılması kararlaştırılmıştı. Temsil Heyeti’nin İstanbul’un güvensiz olması nedeniyle meclisin Anadolu’da bir şehirde açılması teklifine Osmanlı Hükûmeti tarafından ret verildi. Bu ortamda seçimler yapılmış ve Erzurum’dan milletvekili seçilen Mustafa Kemal, Mebusan Meclisi toplanmadan önce Temsil Heyeti üyeleri ve Millî Mücadele’ye destek veren komutanlarla Sivas’ta bir toplantı yaptı. Meclisin İstanbul’da toplanacağını anlaşılmaması üzerine Mustafa Kemal, meclis çalışmalarını yakından takip edebilmek için 108 gün kaldığı Sivas’tan ayrılarak Ankara’ya geldi (27 Aralık 1919). Böylece Ankara, Millî Mücadele’nin yönetim merkezi oldu.

ANKARA’NIN MİLLÎ MÜCADELE’NİN MERKEZİ OLARAK SEÇİLMESİNİN NEDENLERİ

Coğrafi Faktörler

- » Ankara’nın merkezî bir konumda, işgal edilmemiş olması

Askeri Faktörler

- » Mebusan Meclisinin toplanacağı İstanbul’a yakın olması
- » Millî Mücadele’yi destekleyen bir kolordunun olması
- » Batı Anadolu’daki mücadelenin yakın olması

Ulaşım Faktörleri

- » Ankara’ya demir yolu ile ulaşımın olması

İletişim Faktörleri

- » İstanbul ve diğer şehirlerle haberleşme imkânının daha fazla olması